

дані щодо їх зберігання відсутні у літературі. Потенціал використання практичного досвіду діяльності Лабораторії в умовах реальних українських молочних господарств було розглянуто у наших попередніх публікаціях [3, 4]. Наразі в різних приватних господарствах збереглися тварини унікальної вітчизняної сірої української породи. Відсутність налагодженого селекційного контролю за цими групами тварин, неконтрольована метизація призводять до поглинання унікального генотипу, який більше не зустрічається ніде на планеті Земля.

Отже, зважаючи на значення збереження генофонду вітчизняних аборигенних порід як носіїв унікальних генних комплексів, які надалі неможливо відтворити, програма організації накопичення заморожених ембріонів у кріобанку дуже актуальна і потребує уваги світової наукової спільноти.

Список використаних джерел

1. Башенко М.І., Гладій М.В., Полупан Ю.П. Теоретико-методологічні та науково-організаційні засади становлення банку генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин Інституту розведення і генетики тварин імені М.В. Зубця НААН. Розведення і генетика. 2017. Вип. 53. С. 7-14.

2. Вишневецький Л.В., Порхун М.Г., Сидоренко О.В., Джус П.П. Банк генетичних ресурсів тварин ІРГТ ім. М.В. Зубця НААН у системі збереження біорізноманіття тваринництва України. Розведення і генетика. 2017. Вип. 53. С. 21-28.

3. Roman, L., Bezalychna, O., Dankevych, N., Lumedze, I., & Iovenko, A. Differential diagnosis of chronic infertility in high-yield cows. Scientific Horizons, 2024. 27(7), 9-19. Міжнародна науково-метрична база Scopus, фахове видання doi: 10.48077/scihor7.2024.09 <https://sciencehorizon.com.ua/uk/journals/tom-27-7-2024/diferentsiyna-diaagnostika-khronichnoyi-neplidnosti-visokoproductivnikh-koriv>.

4. Сідашова, С.О., Щербак, О.В., Ковтун, С.І., Троцький, П.А., Стаховський, В.Ф. Спосіб отримання і збереження ооцитів корів в умовах мобільної лабораторії. 2022. Патент України. UA 150 193, подано серпень 12.08.2021, опубліковано січень 12.01.2022.

5. Zhukov Yu.I., Roman L.G., Sidashova S.O., Kirovich N.O. Gray Ukrainian cattle - an important component biodiversity of the gray Ukrainian cattle -an important component biodiversity of the fauna of Europe. Abstract II International scientific and practical conference «Modern Approaches to Problem Solving in Science and Technology» (November 15-17, 2023) Warsaw, Poland, International Science Unity. 2023, P. 68-72.

УДК 619:636.8:615.099

ПОШИРЕННЯ ТА РИЗИК-ФАКТОРИ ОТРУЄННЯ КОТІВ ПЕРМЕТРИНОМ

Дар'я ДРАГОМИР, здобувач другого (магістерського) рівня освіти 5 курсу ОП «Ветеринарна медицина», dr.dashka100@gmail.com

Христина ЗЕЛЕНЮК, здобувач другого (магістерського) рівня освіти 5 курсу ОП «Ветеринарна медицина», vetvivo@ukr.net

Науковий керівник: **Любов ФРАНЧУК-КРИВА**, к.вет.н., доцент кафедри внутрішніх хвороб тварин та клінічної діагностики, alexevna.lubov@gmail.com

Одеський державний аграрний університет,
м. Одеса, Україна

Систематична обробка тварин від ектопаразитів є важливою складовою підтримання їх здоров'я та ключовим фактором у профілактиці значної кількості захворювань, а саме: акарозів, ентомозів, трансмісивних хвороб. На сьогоднішній день для цього існує різноманітний асортимент ветеринарних препаратів, що мають різні лікарські форми та діючі речовини і є безпечними для тварин. Однак, за неналежного використання вони можуть

становити значну небезпеку. Прикладом може стати застосування препаратів, що містять перметрин, для обробки котів.

Нанесення препаратів з перметрином на шкіру тварин здійснюється у формах розчинів (методами spot-on, wipe-on), аерозолів, спреїв, шампунів, нашійників, дустів [1].

Механізм дії перметрину полягає у сповільненні закриття натрієвих каналів мембрани нервових клітин, внаслідок чого відбувається параліч та смерть паразитів [3, 5].

Метаболізм перметрину в організмі тварин відбувається переважно в печінці, шляхом окислення чи глюкуронідації. В результаті, він характеризується відносно низькою токсичністю для більшості ссавців. Однак, знижена здатність до глюкуронідації у котів спричиняє зменшення ефективності процесу детоксикації та робить їх сприйнятливими до отруєння перметрином [2].

Через ліпофільність, перметрин має здатність проникати через гематоенцефалічний бар'єр, спричиняючи клінічні прояви отруєння в центральній нервовій системі, до яких належать: атаксія, тремор та м'язові фасцикуляції, мідріаз, гіперсаливація та блювання, в тяжких випадках – судоми та кома [3].

Так як антидот на сьогоднішній день відсутній, лікування є симптоматичним і спрямовано на припинення тремору та судом, підтримання рівня гідратації організму. Було виявлено, що судоми тривають в середньому 38,9 годин, тремор – 32 години, а одужання, у більшості досліджуваних випадків, відбувалося за 2-3 доби, хоча, іноді, займало 5-7 діб [4].

Метою досліджень було аналіз спектру інсекто-акарицидних препаратів для тварин, що містить перметрин, визначення поширення, клінічних ознак та ризик-факторів отруєння котів перметрином.

Основним ризик-фактором отруєння котів перметрином вважаємо недостатню обізнаність власників котів щодо високої токсичності перметрину для котів. Проаналізувавши Державний реєстр ветеринарних препаратів, ми виявили 19 препаратів, що містять у складі перметрин чи альфа-циперметрин. Серед них 14 препаратів у формі розчину для зовнішнього застосування, 2 – у формі нашійника, по 1 – у формі порошку для зовнішнього застосування, емульсії для зовнішнього застосування та спрею для зовнішнього застосування. З них 13 препаратів призначені для собак, 2 – для котів (препарати у формі нашійника), 4 – для різних видів тварин. В інструкції до 11 препаратів серед 13, призначених для собак, надається інформація щодо недопущення використання препарату для обробки котів. У 4 з 13 досліджуваних препаратів для собак на упаковці містилася ілюстрація щодо заборони його застосування для котів.

Дослідження поширення випадків отруєння котів перметрином проводили з січня по вересень 2024 року в умовах приватної ветеринарної клініки. За дослідний період було зареєстровано 16 випадків отруєння котів перметрином. Домінуюча кількість випадків припадала на період з червня по вересень – 68,8%, з піками у липні і серпні – 25,0 і 18,7 %, відповідно. Порівняно з цим, у зимово-весняний період кількість випадків отруєнь котів була меншою – 31,3%.

За даними анамнезу, переважна більшість зареєстрованих випадків отруєння викликана застосуванням перметрину у формі порошку (дусту, або пудри) і спрею. Ймовірно, при застосуванні зазначених форм площа взаємодії токсиканту зі шкірою збільшувалась, так як кількість речовини, що проникла є пропорційною площі контакту. Крім того, на підвищення резорбції токсиканту може впливати посилення кровотоку, порушення цілісності та підвищення вологості шкіри. Так, наприклад, наявність у kota внаслідок ктеноцефальозу саден, розчісів, міліарного, піотравматичного дерматитів буде підвищувати абсорбцію даної ксенобіотичної речовини.

Виявлені клінічні ознаки інтоксикації перметрином у котів включали овергрумінг, гіперсаливацію, блювання, порушення координації рухів і орієнтації у просторі, мідріаз, тремор та мимовільне сечовиділення.

Оскільки велика кількість випадків отруєння котів перметрином відбувається через недбале використання препаратів для обробки від ектопаразитів, вважаємо поширення

обізнаності щодо можливого отруєння перметрином серед власників тварин та роз'яснення їм правил використання відповідних препаратів ключовими складовими успішної профілактики таких отруєнь. Крім того, не слід допускати контакту собаки і kota при сумісному їх утриманні впродовж 2-3 діб після обробки собаки інсекто-акарицидними препаратами, що містять синтетичні піретроїди.

Висновки. Основним ризик-фактором випадків інтоксикації перметрином котів є низька обізнаність населення з даною інформацією. Основна частка випадків отруєнь котів перметрином припадала на літньо-осінній період – 68,8%. Клінічний прояв інтоксикації перметрином у котів залежить від тяжкості отруєння та характеризується різним ступенем неврологічних порушень.

Список використаних джерел

1. Франчук-Крива Л. О., Кудрявцева А. Д. Нашийник як специфічна ветеринарна лікарська форма. Молодий вчений. 2019. № 10 (74). С. 398–401. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-85>
2. Campbell A., Chapman M. Pyrethrins and pyrethroids. In: Handbook of poisoning in dogs and cats. London: Blackwell Science, 2000. P. 42-45.
3. Richardson J.A. Permethrin Spot-On Toxicoses in Cats. *J. Vet Emerg. Crit. Car.* 2000. Vol. 10 (2). P. 103–106.
4. Sutton N. M., Bates N., Campbell A. Clinical effects and outcome of feline permethrin spot-on poisonings reported to the Veterinary Poisons Information Service (VPIS) London. *J. Feline Med Surg.* 2007. Vol. 9. P. 335–440.
5. Treatment of Permethrin Toxicosis in Cats by Intravenous Lipid Emulsion. Simona Di Pietro et al. *Toxics.* 2022. Vol. 30. Vol. 10 (4). P. 165. doi: 10.3390/toxics10040165.

УДК 591.47: 616.36: 619.25

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕЧІНКИ СІТЧАСТИХ ПІТОНІВ

Грина ЗАПЕКА, канд. вет. н., асистент кафедри нормальної і патологічної морфології та судової ветеринарії, igryna.zapeka@gmail.com

Ігор ПАНІКАР, д. вет. н., професор, завідувач кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування, vetmed2010@ukr.net

Одеський державний аграрний університет
м.Одеса, Україна,

Дослідження морфології печінки рептилій, зокрема змій, відіграє ключову роль у розумінні їхньої фізіології та адаптаційних можливостей. Печінка є основним органом, що регулює метаболічні процеси, включаючи обмін речовин, детоксикацію та переробку поживних речовин, що надходять з їжею. Це особливо важливо для таких рептилій, як сітчасті пітони (*Broghammerus reticulatus* Schneider, 1801), які мають здатність до тривалих періодів голодування, чергуючи їх з епізодичним споживанням великих обсягів їжі. Після прийому їжі печінка цих змій демонструє швидке збільшення обсягу, що активізує синтез білків та ліпідів, необхідних для процесів травлення та накопичення енергії [1, 2, 3, 4].

Морфологічні дослідження печінки у рептилій також дозволяють зрозуміти еволюційні адаптації до різних середовищ існування. Анатомічні особливості та функціонування печінки свідчать про здатність плазунів виживати в умовах дефіциту їжі та води. Аналіз цих процесів може надати цінні дані про механізми екстремальної фізіологічної пластичності, що, в свою чергу, може бути корисним для біомедичних досліджень, включаючи розробку методів регенерації тканин та адаптації до стресових умов [1, 4].